

بررسی روابط جمهوری آذربایجان و ایالات متحده آمریکا در دوران ریاست جمهوری ترامپ

روابط میان ایالات متحده و جمهوری آذربایجان از زمان روی کار آمدن ترامپ روند مثبتی را طی کرده و هر دو طرف تلاش دارند تا به جای نقاط اختلاف بر روی منافع مشترک تمرکز کنند.

به گزارش آران نیوز: در طی دو سال گذشته دونالد ترامپ، رئیس جمهور ایالات متحده، شش نامه تبریک به همتای آذربایجانی خود، الهام علی اف فرستاده است. در مجموع، این نامه ها حاوی سه پیام مهم می باشد:

اولا، مشارکت جمهوری آذربایجان در تامین امنیت انرژی اروپا از طریق خط لوله گاز جنوبی (SGC) و صادرات این کشور به بازار جهانی انرژی؛ دوم، حمایت ترامپ از اصلاحات اقتصادی در جمهوری آذربایجان؛

سوم، تاکید کاخ سفید بر نقش جمهوری آذربایجان در حصول اطمینان از رفاه و ثبات منطقه ای در قفقاز جنوبی.

دونالد ترامپ در یکی از نامه های خود به الهام علی اف روابط جمهوری آذربایجان و ایالات متحده را به عنوان مشارکتی قوی بر پایه منافع مشترک توصیف کرد.

از زمان به قدرت رسیدن ترامپ، روابط ایالات متحده و جمهوری آذربایجان به طور قابل توجهی بهبود یافته است؛ به ویژه در مقایسه با روابط دو جانبه نسبتا متشنج در زمان حضور باراک اوباما در کاخ سفید. به طور خاص تنش در روابط میان واشنگتن و باکو در دوره اوباما نتیجه تمرکز ایالات متحده بر مسائل داخلی جمهوری آذربایجان، همکاری بیشتر با دیاسپورای ارمنی و همچنین نقش آمریکا در بازگشایی مجدد مرز ترکیه و ارمنستان موسوم به موافقتنامه زوریخ می باشد. در مقابل نیز باکو از سیاست های ترامپ در قفقاز جنوبی که عمدتا محدود به منافع اقتصادی و امنیتی مشترک با منافعش است استقبال کرده است.

از منظر دولت ترامپ، جمهوری آذربایجان اهمیت زیادی در سیاست های منطقه ای ایالات متحده دارد. این اهمیت ناشی از تعدادی از عوامل کلیدی است:

اولا، دولت ترامپ از کشورهایی حمایت می کند که به طور مثال با حمایت از عملیات های موسوم به حفظ صلح در افغانستان و عراق به منافع امنیتی ایالات متحده کمک می کنند. به همین ترتیب، واشنگتن از سهم جمهوری آذربایجان در تامین امنیت انرژی متحدان ایالات متحده در اروپا قدردانی می کند. در نتیجه، ایالات متحده خط لوله گاز جنوبی را از تحریم های اعمالی بر شرکت های ایرانی مستثنی کرده است. لازم به ذکر است که شرکت ملی نفت ایران ده درصد از سهام پروژه میدان گازی شاه دنیز دوم در جمهوری آذربایجان را دارد که از منابع اصلی تامین کننده خط لوله گاز جنوبی است. خط لوله «کریدور گاز جنوبی» گاز استخراجی در دریای خزر را از طریق خاک ترکیه به اروپا منتقل می کند. از طریق این خط لوله سالانه ۶ میلیارد مترمکعب گاز جمهوری آذربایجان به ترکیه انتقال می یابد و قرار است بعد از سال ۲۰۲۰ نیز سالانه ۱۰ میلیارد مترمکعب گاز به اروپا ارسال شود. سپس در سال ۲۰۲۶ ظرفیت این کریدور تا ۳۱ میلیارد مترمکعب گاز افزایش خواهد یافت. مرداد ماه سال گذشته این کریدور، از تحریم های آمریکایی ضد مشتریان انرژی ایران، معافیت دریافت کرد؛

دوم، در نتیجه برخی از پروژه های منطقه ای که باکو در آنها نقش داشته است اهمیت ژئوپلیتیک جمهوری آذربایجان برای ایالات متحده افزایش یافته است. به عنوان مثال خط آهن باکو-تفلیس-قارص در پشتیبانی لجستیک نیروهای نظامی ناتو که در افغانستان حضور دارند نقش ویژه ای داشته است.

جمهوری آذربایجان با وجود افزایش همکاری ها به ویژه در بخش انرژی و نیز حمل و نقل، به عنوان یک بازیگر کلیدی در منطقه تلاش کرده که قربانی اختلافات بین قدرت های جهانی و منطقه ای نیز نشود. از این رو در ماه های اخیر باکو میزبان چند نشست برای گفتگو و رایزنی مقامات نظامی روسیه با ناتو و نیز ایالات متحده بوده است. در عین حال روابط جمهوری آذربایجان با جمهوری اسلامی ایران نیز تغییری نکرده و باکو همچنان تلاش دارد تا روابط دوستانه خود با همسایه جنوبی اش را حفظ کند.

یکی از تحرکات مثبت در روابط میان ایالات متحده و جمهوری آذربایجان در سال جاری، انتخاب یک دیپلمات برجسته به نام «لی لیتزبرگر» از سوی واشنگتن به عنوان سفیر در جمهوری آذربایجان بود. سفرای سابق آمریکا در باکو یا پیش زمینه هایی سیاسی (مانند ریچارد مورنینگستار) داشتند یا همانند «متیو بریزا» و «روبرت سکوتا» پس زمینه فعالیت در بخش انرژی را داشتند. سفیر فعلی ایالات متحده در باکو در مصاحبه ای اعلام کرد که دولت فعلی آمریکا به دنبال تعاملات سطح بالا و روندی مثبت در روابط دو جانبه است.

از سویی نیز با توجه به مذاکرات اخیر ارمنستان و جمهوری آذربایجان در جهت حل و فصل اختلافات پیرامون مناطق اشغالی قره باغ کوهستانی، باکو پیام های تازه ای از سوی واشنگتن دریافت کرده است. به طور مشخص، ریچارد میلز، سفیر سابق آمریکا در ارمنستان، اکتبر گذشته اظهار داشت که حل و فصل صلح آمیز هر جنگی از جمله مناقشه قره باغ، نیازمند خروج از سرزمین های اشغال شده است. وی تاکید کرد که بازگرداندن سرزمین های اشغالی جمهوری آذربایجان یکی از اصول بیانییه مادرید است که برای حل و فصل مناقشه قره باغ ایجاد شد. در جریان نخستین سفر جان بولتون مشاور امنیت ملی دونالد ترامپ به منطقه در اکتبر ۲۰۱۸، وی در جریان دیدار از ایروان اظهار داشت: «آنچه در وضعیت فعلی اهمیت دارد تلاش برای یک تفاوت دوجانبه مورد رضایت طرفین پیرامون مناقشه قره باغ است. زیرا زمانی که این اتفاق بیفتد، مرز ارمنستان و جمهوری آذربایجان بازگشایی خواهد شد و من مطمئن هستم که پس از آن مرز ارمنستان با ترکیه نیز مجددا باز خواهد شد». دولت اوباما بدون حل و فصل مناقشه قره باغ و با وجود مخالفت جمهوری آذربایجان به دنبال بازگشایی مرز ترکیه و ارمنستان بود. در مقابل، اظهارات بولتون به وضوح نشان داد که دولت ترامپ عادی سازی روابط میان ترکیه و ارمنستان را تابعی از حل و فصل مناقشه قره باغ می داند.

طی سال گذشته دولت نیکول پاشینیان در ارمنستان امیدوار بود به دلیل به قدرت رسیدنشان در جریان اعتراضات مردمی موسوم به انقلاب مخملی بتواند حمایت ایالات متحده را متوجه ایروان کند. با این حال، تا کنون چنین حمایت بی قید و شرطی از سوی واشنگتن تحقق نیافته است. علاوه بر این، ایالات متحده کاملا از حضور نیروهای ارمنستان در حلب سوریه ناراضی است. برخی از کارشناسان معتقدند که سیاست ارمنستان که از مداخله روسیه در سوریه پشتیبانی می کند، علت اصلی به تاخیر افتادن دیدار برنامه ریزی شده بین پاشینیان و ترامپ در اوایل سال جاری میلادی است.

روابط میان ایالات متحده و جمهوری آذربایجان از زمان روی کار آمدن ترامپ مسیر مثبتی را طی کرده است. با این وجود هنوز برخی از اختلافات میان دو کشور وجود دارد اما هر دو طرف تلاش دارند تا به جای نقاط اختلاف بر روی منافع مشترک تمرکز کنند.

منبع: تسنیم